

Nr. 50

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1998-1999

27 april 1999

HANDELINGEN

PLENAIRE VERGADERING

BUITENGEWONE VERGADERING

PLECHTIGE HULDIGING

Inhoud

Nr. 50

Dinsdag 27 april 1999
Buitengewone vergadering

Plechtige hulding naar aanleiding van 25 en 20 jaar parlementair mandaat	1
Gelukwensen	1
Lofredes	1
Spreker : minister-president Luc Van den Brande	
Dankwoord	11
Spreker : de heer Marc Olivier	
Regeling van de werkzaamheden	13

VOORZITTER : De heer Norbert De Batselier

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 16 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

PLECHTIGE HULDIGING NAAR AANLEIDING VAN 25 EN 20 JAAR PARLEMENTAIR MANDAAT

De voorzitter : Dames en heren, we brengen nu hulde aan de heren Marc Olivier en Paul Van Grembergen en mevrouw Wivina Demeester-De Meyer voor hun vijftienvig jaar parlementair mandaat en aan de heren Georges Cardoen, Georges Beerden en Jef Sleenckx voor hun twintig jaar parlementair mandaat.

Mag ik de kamerbewaarders verzoeken de jubilarissen naar hun plaats te begeleiden ?

(De jubilarissen vervoegen zich bij de vergadering en nemen plaats) (Applaus)

GELUKWENSEN

De voorzitter : Dames en heren, naar aanleiding van deze plechtige huldiging heb ik gelukwensen ontvangen van de heer Swaelen, voorzitter van de Senaat, die ik hier van harte verwelkom, en van de heer Langendries, voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers.

Ik lees het telegram van de heer Swaelen voor : 'Als ontmoetingsplaats bij uitstek van de gemeenschappen volgt de Senaat met bijzondere betrokkenheid de hoogtepunten in het reilen en zeilen van de gemeenschapsparlementen. Daarom hecht ik eraan mij in naam van de Senaat en in mijn eigen naam van harte aan te sluiten bij de hulde die het Vlaams Parlement op 27 april brengt aan eerste ondervoorzitter Mark Olivier, fractievoorzit-

ter Paul Van Grembergen en Vlaams minister Wivina Demeester-De Meyer voor vijftienvig jaar parlementair mandaat, en aan secretaris Georges Cardoen en Vlaams volksvertegenwoordigers Georges Beerden en Jef Sleenckx voor hun twintigjarig parlementair mandaat. Hierbij dank ik de gehuldigden voor de bijdrage die zij in een scharnierperiode van onze institutionele geschiedenis tot de kwaliteit van het parlementair werk hebben geleverd.' Het telegram is getekend : 'Frank Swaelen, voorzitter van de senaat'.

Vanuit de Kamer van Volksvertegenwoordigers hebben we het volgende telegram ontvangen : 'Van ganser harte sluit ik mij vandaag namens de Kamer van Volksvertegenwoordigers aan bij de hulde die tijdens deze buitengewone plenaire vergadering door het Vlaams Parlement wordt gebracht aan eerste ondervoorzitter Marc Olivier, fractievoorzitter Paul Van Grembergen en Vlaams minister Wivina Demeester-De Meyer voor hun vijftienvigjarig parlementair mandaat, alsook aan secretaris Georges Cardoen en aan de Vlaamse volksvertegenwoordigers Georges Beerden en Jef Sleenckx voor hun twintigjarig parlementair mandaat. Zij hebben zich allen, zij het in diverse domeinen, uiterst verdienstelijk gemaakt voor onze maatschappij. Hun dagelijkse inzet weerspiegelde hun gedrevenheid. U zult het mij niet kwalijk nemen te denken dat hun jarenlang verblijf in de Kamer heeft bijgedragen tot de ontplooiing van hun hoedanigheden.' Het telegram is getekend : 'Raymond Langendries, voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers'.

We hebben ook nog een telegram met gelukwensen gekregen van Manfred Schunk, de president van de Deutsche Rat.

LOFREDES

De voorzitter : Mijnheer Olivier, beste Marc, speciaal voor u, als afgevaardigde van ons Bureau in de werkgroep Statuut vorig jaar, wil ik het zo formuleren : u hebt 25 jaar dienstanciënniteit. Op 4 april 1974 werd u volksvertegenwoordiger en lid van de Cultuurraad, die al snel de nieuwe naam Vlaamse Raad kreeg, en nog later tot Vlaams Parlement werd omgedoopt. Vanaf medio 1995 bent u gemeenschapssenator.

Voorzitter

Een parlementair mandaat van vijftig jaar in een korte toespraak belichten, is niet simpel. Ik beperk mij daarom tot -laten we het maar eens literair uitdrukken- een bloemlezing uit een omvangrijk oeuvre van een dynamisch politicus.

Als lid van de Cultuurraad sinds 1974 werd u in 1979 secretaris van het Bureau van die Raad en bij de overgang naar de Vlaamse Raad in 1980 volgde u uzelf als het ware op als secretaris. In 1981 werd u aangesteld als derde ondervoorzitter en vanaf 1985 als eerste ondervoorzitter van het Bureau van de Vlaamse Raad. In die functie hebt u door middel van een aantal stimulerende initiatieven uw persoonlijke stempel gedrukt op die groeiende assemblee. In de periode van de Vlaamse Raad zat u de Commissie voor Welzijn en Gezondheid voor, was u eerste ondervoorzitter van de Commissie voor Samenwerking en tweede ondervoorzitter van de Commissie voor Algemene Zaken, het Reglement en de Verzoekschriften.

Ondanks de bij gelegenheid verhitte discussies en heftige woordenwisselingen over uw voorstellen, trachtte u altijd de goede verstandhouding tussen de commissieleden te bewaren. U beschouwde dat als een *conditio sine qua non* voor het bereiken van goede resultaten. Een soortgelijke visie had u trouwens op de gehele politiek. U zei destijds dat, wanneer men als politici onderling de gelederen weet te sluiten, de oppositie wel moet zwichten. Een duidelijke uitspraak van een man die in de assemblee de maatschappelijke problemen besproken wil zien, liever dan er louter theoretische beschouwingen te horen.

Het ondervoorzitterschap zette u voort na 1995, toen de Vlaamse Raad officieel het Vlaams Parlement werd. Mede dankzij uw inspanningen heeft het Vlaams parlamentsgebouw het uitzicht gekregen van een pracht van een huis, verfraaid met mooie kunstwerken. Het Vlaams parlamentsgebouw, waar zoveel bezoekers komen, is aldus een doorgeefluik van kunst, een culturele opening naar alle lagen van onze bevolking.

U staat bij uw collega's bekend als een harde werker voor wie geen opdracht teveel is. Dat blijkt onder meer uit uw actieve lidmaatschap van een aantal commissies. U bent ondervoorzitter van de commissie voor Reglement en Samenwerking, u bent vast lid van de commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Stadsvernieuwing en Huisvesting, u zit in de commissie voor Staatshervorming, Algemene Zaken en Verzoekschriften en in de

commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin en u hebt zich geëngageerd in de commissie ad hoc Bijzondere Jeugdzorg. Aan deze al ruime opsomming kan ik ook nog toevoegen dat u lid bent van de Interparlementaire Commissie voor de Nederlandse Taalunie en van de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad.

Uw belangstellingssferen zijn natuurlijk al deels af te leiden uit uw lidmaatschap van bepaalde commissies. Maar ik wil hier toch even stilstaan bij uw inzet voor de behartiging van de belangen van de kansarmen in onze maatschappij : u bent een bestrijder van elke vorm van sociale uitsluiting. Tevens bent u een vurig pleitbezorger van een betere beleidsuitvoering met betrekking tot gehandicapten en bejaarden. U bent een diep sociaal bewogen politicus en dat uit zich op vele manieren : uw naam is te verbinden aan regelgeving voor genoemde domeinen, het blijkt onder andere uit uw mandaten, maar ook anderszins. U hebt eens gezegd dat u als volksvertegenwoordiger wilt luisteren naar de hartenklop van het volk. Ik denk inderdaad dat u dat doet.

Op één aspect wil ik nog even apart ingaan : het feit dat u gemeenschapssenator bent, een mandaat dat zeker niet licht is. Ik weet dat u ook in de Senaat uw taak serieus opvat.

Dat kan ook niet anders, want u vindt dat de Senaat een forum moet zijn waar de gemeenschappen een dialoog aangaan, niet alleen over institutionele aangelegenheden, maar over alle belangrijke zaken die het regionale niveau overschrijden. Ik zei het al : die dubbele taak is niet eenvoudig, u doet veel tegelijk, en wanneer men u wil spreken, moet men snel en bij de pinken zijn – zoals u zelf trouwens. Ik herinner mij in dat verband de anekdote over u dat als men u spreken wil, de kans het grootst is u tegen te komen ergens op weg tussen het Vlaams Parlement en de Senaat, een traject dat u meer dan eens per dag in sneltreinvaart aflegt... Mag ik toch even heel duidelijk mijn appreciatie aanstippen voor het feit dat u, in tegenstelling tot sommige anderen, wel degelijk uw gemeenschapssenatorschap bekijkt vanuit het oogpunt van het Vlaams Parlement. We waarderen dat.

Het grote voordeel met een persoonlijkheid zoals de uwe, is dat men altijd weet waaraan men zich te houden heeft. U aarzelt nooit uw standpunt te verduidelijken, en u doet dat af en toe zonder er doekjes om te winden en zonder getreuzel of terughoudendheid. En zo staat u, ook buiten onze eigen assemblee, bekend. In de Kamer noemde men u destijds bulldozer, een bijnaam die u, naar het schijnt,

Voorzitter

best kon appreciëren. En toen men u in de Senaat hulde bracht ter gelegenheid van uw 25-jarige ambtsvervulling, werd u gekenschetst als een duiwel-doet-al. Het is niet altijd makkelijk om met een bulldozer samen te werken.

Het kan soms ook moeilijk zijn deze bulldozer in een andere richting te laten werken, maar beste Marc, als zo een recht-voor-de-raap-figuur ook kwaliteiten als opgewektheid en relativeringsvermogen heeft, wordt het samenwerken met zo iemand telkens weer aangenaam. Ik dank u voor uw constructieve bijdragen tijdens uw parlementaire loopbaan. Als waardering voor die 25 jaar persoonlijke inzet overhandig ik u zo dadelijk met heel veel genoeg het ereteken. (*Applaus*)

Mijnheer Van Grembergen, beste Paul, als ik hier het woord tot u richt, doe ik dat met een zekere schroom. Als er immers één ding is dat iedereen, ongeacht zijn overtuiging, van u bijblijft, dan zijn dat uw retorische talenten. U weet dat ik zelf toespraken houd, omdat dat zo hoort voor een parlementsvoorzitter. De manier waarop u in dit parlement de oude kunst van de retoriek elke keer, tot in de kleinste interventie, met veel vuur tot leven brengt, dwingt bewondering af. Eigenlijk zou ik nu liever zwijgen...

Maar dat zou de verkeerde indruk geven dat er alleen maar de retoriek is, en dat is helemaal niet zo. Uw welsprekendheid wordt gevoed door een zeer diepe en enthousiaste overtuiging, die tot uiting komt in heel uw politieke carrière.

In het tijdschrift 'Wij' van 27 april 1974 zei u, met de bescheidenheid die u zo siert, dat u in de politiek bent terechtgekomen door de afwezigheid van anderen. Nochtans kreeg u, als kleinzoon van de burgemeester van Balegem, al behoorlijk wat politiek bloed mee. Bovendien ontwikkelde u al snel een eigen visie, gevoed door een Vlaamse strijdvastheid die u kreeg op de schoolbanken van een meester die elke zaterdagmorgen met veel elan voorlas uit 'De Leeuw van Vlaanderen'.

Na een woelig jaar in het seminarie – en dat is de tweede pijler : uw geloofsovertuiging – legde u zich toe op een carrière als leraar. Een carrière die, naar ik verneem, zeer veelbelovend was en tegelijk enorm inspirerend en bezielend werkte voor uw toenmalige leerlingen. In die periode werd u gevraagd als kandidaat voor de VU-provincielijst. Uw

kandidatuur in 1968 was onmiddellijk een groot succes en het provinciale mandaat zal, zo blijkt later, een uitstekende voorbereiding en basis vormen voor uw latere parlementaire loopbaan. Uw Vlaamsgezindheid, de ijver voor het kleinschalige en de vermenschelijking van de bureaucratie lopen als een rode draad door uw loopbaan.

In 1970, bij de gemeenteraadsverkiezingen, kwam u als de grote overwinnaar uit de bus en werd u schepen van Sport en Cultuur in Ertvelde. Uw parlementaire loopbaan begint in 1974 als volksvertegenwoordiger en aldus lid van de Cultuurraad, respectievelijk Vlaamse Raad. U was van eind 1981 tot september 1985 en van mei 1988 tot mei 1995 fractievoorzitter van de Volksunie en lid van het Uitgebreid Bureau. Tijdens die periode bent u ook actief als secretaris van de commissie voor Buitenlands Beleid.

Van 1974 tot 1978 en van 1981 tot 1985 werd u afgevaardigd naar de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad. Ondertussen heb ik het jaartal 1995 al laten vallen en zijn we aangekomen in de periode van het Vlaams Parlement. Ook daar blijkt uw ruime belangstelling en bereidheid tot inzet.

Ik begin aan een nieuwe opsomming : u bent fractievoorzitter, en als dusdanig lid van het Uitgebreid Bureau. Verder bent u lid van de Commissie voor Reglement en Samenwerking, plaatsvervangend lid van de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Stadsvernieuwing en Huisvesting en van de Deontologische Commissie. De twee commissies waar uw hart het meest naar uitgaat, mogen hier niet onvermeld blijven. Uw lidmaatschap van de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden en van de Interparlementaire Commissie voor de Nederlandse Taalunie tonen immers duidelijk uw internationale belangstelling aan, die u weet te rijmen met uw Vlaams bewustzijn.

Beste Paul, u behoort tot het soort politici dat relatief weinig op de voorgrond treedt maar niettemin achter de schermen baanbrekend werk verricht. U bent een politicus die bezielend werkt, die over een meer dan behoorlijke dosis overredingskracht beschikt en zeer verzoenend kan optreden.

Een overzicht als dit doet u eigenlijk onrecht aan : het is te droog en te levenloos om uw sterke persoonlijkheid in de verf te zetten. Hoe moet men immers iemand omschrijven die zowel Europees als Vlaams burger is, die – het zijn uw eigen woorden – tegelijk een geus en een overtuigd katholiek

Voorzitter

is, die een intellectueel en een gevoelsmens is, die uitgesproken ideeën aan een verzoenende instelling paart.

Ik wil in het bijzonder mijn appreciatie uitbrengen voor het feit dat ik Paul Van Grembergen echt beschouw als iemand die zonder veel filosofische vooroordelen oog heeft voor andersdenkenden. Voor hem is pluralisme geen ijdel woord. Het Nederlands, de taal die u zo liefhebt, schiet hierbij tekort. Ik maak daarom de cirkel rond, en doe er eerbiedig het zwijgen toe. Alleen het woordenloze teken, uit naam van deze assemblee, het ereteken als blijk van onze appreciatie voor uw parlementaire inzet gedurende een kwarteeuw – vaak gedreven door passie, doch steeds goed overwogen – mag nu nog spreken. (*Applaus*)

Mevrouw de minister, beste Wivina, als 31-jarige landbouwkundig ingenieur werd u in 1974 verkozen tot volksvertegenwoordiger en u bent dat gebleven tot in 1995. In diezelfde periode was u meer dan actief, en ik selecteer : in 1982 werd u gedurende één decennium gemeenteraadslid van Zoersel. U was van 1981 tot 1985 tegelijkertijd voorzitter van de parlementaire cel CVP buitenlands beleid, lid van de Interparlementaire Beneluxraad en voorzitter van de commissie voor Mediabeleid in de Vlaamse Raad.

Sinds de oprichting van de CVP-Werkgroep Vrouw en Maatschappij hebt u op het gebied van het recht op vertegenwoordiging van vrouwen in de politiek, een voortrekkersrol vervuld.

Alleen deze opsomming geeft al aan dat u een veelzijdig en dynamisch persoon bent. Misschien bent u het beste te karakteriseren als iemand die het welzijn van de huidige en van de volgende generaties voor ogen heeft. Dat kwam al tot uiting toen u volksvertegenwoordiger was – en zelfs daarvoor. Zo was u in 1973, samen met uw echtgenoot, de drijvende kracht achter de oprichting van het bezigheidstehuis voor mentaal gehandicapten Monnikenbos en van het centrum voor kortverblijf Monnikenheide in Zoersel. In 1973 en 1974 was u trouwens directrice van dat centrum. De zorg voor de zwaksten en meest kwetsbaren in onze maatschappij steunde voor u op een persoonlijke en blijvende betrokkenheid en resulteerde in een onvoorwaardelijk engagement. U hebt zich zowel in de praktijk als in de politiek opgeworpen als advocate van de visie dat gehandicapte mensen geïntegreerd moeten kunnen leven in hun gezin en naar

een gewone school moeten kunnen gaan als ze dat willen. Ik verwijs hier naar uw publicatie "Geen gratis toegang", een warm pleidooi voor sociale integratie van gehandicapten.

Uw carrière bij de uitvoerende macht startte zo'n veertien jaar geleden, in 1985, toen u staatssecretaris van Volksgezondheid en Gehandicaptenbeleid werd. U deed dat drie jaar. Al snel werd u geconfronteerd met actuele problemen zoals bijvoorbeeld orgaantransplantaties en het aidsprobleem, en u kwam soms met verrassende acties. Je moest het in die tijd maar durven : als CVP-ster het condoomgebruik promoten ! U bond in 1987 de strijd aan tegen de tabak, en zo kwam het rookverbod in openbare gebouwen er. Het is vandaag nog steeds een strijdpunt, zelfs hier. En natuurlijk was u actief op het gebied van uw eigen roeping, de gehandicaptenzorg.

Van 1988 tot 1991 was u staatssecretaris van Financiën. Ik vermeld hier uw inspanningen voor een gezinsvriendelijke fiscaliteit : de invoering van de decumulregeling en van het huwelijksquotiënt. Van 1991 tot 1992 kreeg u de ministerportefeuille van Begroting en Wetenschapsbeleid. In 1992 werd u dan Vlaams minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin, en tijdens de huidige regeringsperiode ontfermde u zich opnieuw over gedeeltelijk dezelfde materies als Vlaams Minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid.

Ook uit uw 'Vlaamse' ministerperiode wil ik een paar markante feiten noemen : in 1992 kwam u op voor de migranten en pleitte u ervoor het debat over stemrecht voor migranten te heropenen. Niet iedereen nam u dat in dank af. In 1994, het Internationaal Jaar van het Gezin, gaf u de eerste "Gids voor het Gezin" uit. In 1996 bouwde u aan een veilige thuis voor ouderen en lanceerde u een nieuwe financieringsmethode voor serviceflats. In 1997 verlaagde u de successierechten. In 1998 bracht u de begroting in evenwicht : de in 1992 opgestelde meesternorm leidde in 1998 inderdaad tot het gestelde doel. Tussendoor probeerde u uiterst objectief te zijn in het debat over mest en volksgezondheid. De Boerenbond kon het u niet vergeven.

In een krantenartikel las ik onlangs dat u zich graag minister van Evenwicht en Harmonie noemt, en dat u vaak een arbiterfunctie vervult tijdens discussies over verdeling van middelen voor de diverse sectoren. In datzelfde artikel pareert u trouwens op schitterende wijze de listige aanval op uw zogenaamde zuinigheid en uw imago van een gierige

Voorzitter

begrotingsminister met de volgende uitspraak : 'Een begroting is als een stevige matras... waarop je hoog kan springen en neerkomen zonder je pijn te doen. Dit is steeds mijn uitgangspunt geweest : op basis van een evenwichtige en harmonieuze begroting een goed sociaal-economisch beleid voeren.'

Onder uw ministerschap vond een succesvolle inhaalbeweging plaats inzake het verschijnen van het Boek van het Rekenhof. In ongeveer twee jaar is de achterstand van tien jaar inzake de eindrekeningen volledig weggewerkt. In 1998 is het Rekenhof er mede door uw toedoen aldus voor het eerst in geslaagd het Vlaams Parlement in staat te stellen de begrotingscyclus 1997 binnen de wettelijk bepaalde termijnen af te sluiten.

Persoonlijk heb ik u gewaardeerd en waardeer ik u nog steeds als een te duchten onderhandelaar, een gewiekste politica, een politica die sprak en spreekt met kennis van zaken en daarin heel veel tijd investeerde en investeert. Ik heb u zowel in de regering als in dit parlement nauwgezet kunnen volgen en spreek in objectiviteit en niet enkel voor deze plichtigheid mijn enorme waardering voor de politica Wivina Demeester en mijn sympathie voor de mens achter deze politica uit.

Beste Wivina, u hebt belangrijke zaken verwezenlijkt en daarom overhandig ik met heel veel genoegen aan u, mevrouw de minister, als blijk van opmerste waardering voor u als teamplayer in deze assemblee, de medaille voor uw 25-jarig parlementair mandaat. (*Applaus*)

Mijnheer Cardoen, beste Georges, De Post is op een bijzondere wijze een sleutelwoord in uw carrière : u eindigt namelijk uw carrière in dezelfde buurt waar u uw carrière begonnen bent. Om preciezer te zijn : u begon in het Postchequegebouw, toen u werkte bij de PTT, en u wordt nu gehuldigd als politicus in het vroegere Postgebouw, dat tegenwoordig beter bekend staat als het Vlaams Parlementsgebouw ! Maar met dit toevallige feit zijn we natuurlijk niet uitgepraat. Ik zal ordelijk beginnen – en wel in uw jeugd.

Uw ijver en wilskracht kwamen al zeer vroeg tot uiting. Zo vernam ik dat u als twaalfjarige knaap aan de basis lag van een – weliswaar kleine – toneelvereniging, genoemd Wilskracht en Vreugd. Uw keuze voor de politiek was echter geen veralgemening van het toneelspel. Dat maakte u duidelijk toen u in een interview verklaarde 'dat in de politiek weliswaar een aantal volleerde komedian-

ten zaten, maar dat politici toch niet allemaal over dezelfde kam mochten worden geschoren.'

Uw politieke loopbaan begon in 1958, toen u gemeenteraadslid werd van Galmaarden. U zat in de oppositie maar behaalde wel de meeste voorkeurstemmen. Amper 7 jaar later werd u tot burgemeester verkozen, een ambt dat u tot op vandaag met veel animo en gedrevenheid uitoefent. De gemeentepolitiek combineerde u een groot aantal jaren met noeste arbeid als kabinetsmedewerker, eerst bij minister van Middenstand Vanden Boeynants. En het is algemeen geweten dat Vanden Boeynants een zeer veeleisende werkgever was. Vergis ik me, als ik zeg dat het geen uitzondering was dat u laat werkte ? En wat heet 'laat' ? Het schijnt dat bij meer dan één gelegenheid een chauffeur u naar huis moest brengen 's avonds laat, omdat de laatste trein al lang vertrokken was. Toen de heer Vanden Boeynants door Berten De Clercq werd opgevolgd, bleef u op het kabinet. Van De Clercq ging het via een ommetje naar het kabinet van Van Elslande, minister van Cultuur en Europese Zaken, vervolgens naar minister Pètre op Middenstand, daarna terug naar Van Elslande die op dat ogenblik de ministerportefeuille Buitenlandse Zaken beheerde.

Uw carrière als kabinetsmedewerker beëindigde u bij Jos Chabert, die eerst Vlaamse Aangelegenheden en vervolgens Verkeerswezen en PTT toegevoegd kreeg. Uit die – ik mag toch wel zeggen – indrukwekkende loopbaan als kabinetsmedewerker, blijkt duidelijk uw werkkraft, ijver en doorzettingsvermogen en ook uw soms bewonderenswaardige geduld en tolerantie.

Gesterkt door uw kabinetservaringen maakte u op 49-jarige leeftijd – een niet onervaren politicus – als volksvertegenwoordiger de overstap naar de Cultuurraad, respectievelijk de Vlaamse Raad. U was er ondervoorzitter van de Commissie voor Ondergeschikte Besturen en voorzitter van de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Ambtenarenzaken. In het Vlaams Parlement was u voorzitter van de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Stadsvernieuwing en Huisvesting en voorzitter van de werkgroep ad hoc Doorstorting van de Aanvullende Personenbelasting. Daarnaast was u ook lid van de Commissie voor Ruimtelijke Ordening, Openbare Werken en Vervoer en van het Advies- en Overlegcomité voor Brussel en Vlaams-Brabant.

In de talrijke commissievergaderingen toonde u een grote kennis van zaken. U hebt bovendien altijd aandacht en begrip gehad voor de lokale pro-

Voorzitter

blemen, zonder daarbij de grotere context uit het oog te verliezen. De gemeente was en is voor u de basis van de democratie. U vond en vindt dat dit Vlaams Parlement daar steeds oog moet voor hebben. Een greep uit de initiatiefteksten die u indiende of mee ondertekende, zegt genoeg betreffende de bevordering van het onderhoud van het niet-beschermd onroerend klein historisch erfgoed, de oprichting van een Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur en het optimaal inschakelen van mindervaliden in het arbeidsproces

En natuurlijk mag ik niet onvermeld laten dat u vanaf 1995 secretaris bent van het Bureau van het Vlaams Parlement. Ik heb dus heel nauw met u mogen samenwerken. Als secretaris bent u onder andere bevoegd voor de financiën, maar de meesten kennen u in die functie vooral als voorzitter van het Sociaal Comité. In dat voorzitterschap hebt u heel wat sociale bewogenheid gelegd. U bent wel begonnen met de geschenken voor het personeel te verminderen. Maar nadien hebt u hun statuut telkenmale weten te verbeteren. Dit zullen ze zeker blijvend appreciëren.

Collega Cardoen, beste Georges, het is me een waar genoegen dat ik iemand die de lokale democratie en de sociale bewogenheid hoog in het vaandel had na dit mondelinge huldebetoon een ereteken mag overhandigen als blijk van onze waardering voor uw 20-jarige inzet in onze parlementaire assemblee. Het ga u goed ! (*Applaus*)

Collega Beerden, beste Georges, als jonge landbouwingenieur kon u onmiddellijk na uw studie aan de slag als bedrijfsvoorlichter voor de provincie Limburg op de Belgische Boerenbond. Uw functie was toen hoofdzakelijk gericht op de bedrijfseconomische aspecten van het bedrijf, ook al bekommerde u zich destijds eveneens om alle sociale aspecten van de landbouwgezinnen.

De politieke microbe kreeg u echter al snel te pakken. In 1964 waren er gemeenteraadsverkiezingen in uw thuishaven Stevoort. De toenmalige burgemeester sloot een akkoord met de raadsleden van de oppositie om één lijst te vormen, met als gevolg dat er geen verkiezingen zouden zijn in Stevoort. Dat nam u niet en u slaagde erin binnen enkele dagen met een lijst te komen, die nota bene drie zetels haalde ! U begon uw politieke carrière dus vanuit de oppositiebank. Dat is altijd een goede leerschool. Van 1977 tot 1979 werd u schepen van Financiën in Hasselt en van 1978 tot 1991 was u

volksvertegenwoordiger voor het kiesarrondissement Hasselt.

In 1979 werd u lid van de Cultuurraad, die al snel werd omgedoopt tot Vlaamse Raad. Die functie bekleedde u tot eind 1991, het moment waarop u provinciaal senator voor Limburg werd. U bleef senator tot medio 1995. Op 13 juni 1995 werd u opnieuw Vlaams volksvertegenwoordiger. Als vast lid van zowel de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Stadsvernieuwing en Huisvesting, de commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud en van de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad had u een meer dan drukke agenda. U legde in die commissies werklust en doorzicht inzake dossiers aan de dag.

Oude eigenschappen, zo blijkt, want u had die werklust en dat doorzicht al in uw studententijd, en dat kwam toen goed van pas : zo werd ons uit goede bron meegedeeld dat u door hard te werken steeds voor uw examens slaagde ondanks het feit dat u niet altijd alle lessen volgde. Misschien had u het te druk met het studentenleven, als praeses van het boerenkot. U hebt sindsdien uw leven verbeterd, althans volgens sommigen. Later kwam u wel trouw naar vergaderingen – maar u verscheen zelden op het vastgestelde tijdstip. U excuseerde zich met een kwinkslag : "Ge moest eens weten hoeveel tijd ik al heb gewonnen met steeds te laat te komen !"

Maar genoeg 'slecht' van u gesproken. Ik word weer even serieus. Op het gebied van landbouw en milieu in het bijzonder was u erg actief. Ik ontdekte dat. Zo profileerde u zich onder meer met betrekking tot het mestactieplan en het bosdecreet. Ook op het sociale vlak liet u zich niet onbetuigd : u pleitte bijvoorbeeld voor de ondersteuning van duurzaam wonen in Vlaanderen.

Maar dit is uiteraard slechts een kleine greep uit die waaier van zaken waarvoor u zich tijdens uw 20-jarige loopbaan als Vlaams volksvertegenwoordiger inzette. En dan heb ik een aantal kwaliteiten van u nog niet eens belicht : u ziet de goede kanten van iedereen, u bent iemand die positief denkt. U bent humoristisch : met een kwinkslag ontmoetten we elkaar, zelfs toen we van mening verschilden. U kunt organiseren, maar tegelijkertijd werkt u liever op de achtergrond dan in de schijnwerpers, en u kunt uw eventuele zorgen 's avonds onder uw hoofdkussen stoppen.

Beste Georges, u staat bekend als een harde werker, een dienstbaar volksvertegenwoordiger die zijn functie serieus opvat en de burgers die hem verkozen hebben, niet teleur wil stellen. U slaagde

Voorzitter

erin – ondanks het feit dat het er in deze politieke wereld soms hard aan toe gaat – toch een verzoevende rol te spelen. We kennen u als een fijne collega.

Ik wens u het allerbeste voor de toekomst en hoop dat u nog lange tijd kunt tuinieren, uw hobby bij uitstek. Wij zijn u dankbaar voor uw jarenlange inzet en overhandigen u straks, als blijk van waardering voor uw twintigjarige parlementaire mandaat, met veel genoegen het ereteken. (*Applaus*)

Geachte mijnheer Sleenckx, beste Jef – of zou ik in uw geval veeleer moeten zeggen : waarde kameraad ?

Voor de politieke wereld bent u een laatbloeier. In een vorig leven was u immers leraar en u werd pas in de late jaren zeventig politiek actief. In 1977, en dan nog na lang aarzelen, na veel gewetensvragen en gesteund door een sterke achterban, besliste u dan toch in het actieve politieke leven te stappen. U werd gemeenteraadslid van Mol. Nauwelijks één jaar later werd u verkozen tot volksvertegenwoordiger voor het kiesarrondissement Turnhout. In 1995 werd u Vlaams volksvertegenwoordiger voor de kieskring Mechelen-Turnhout. In het Vlaams Parlement bent u voorzitter van de commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden. Daarnaast bent u vast lid van de commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden. Aan de commissies met voornoemde inhoud kunnen we dan nog een werkgroep Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen toevoegen, waarvan u plaatsvervangend lid bent.

Uw interessesfeer reikt in meer dan één opzicht ver buiten onze landsgrenzen. In onze assemblee bracht u die belangstelling meermaals ter sprake. De verworpenen der aarde vonden bij u een bereidwillig oor : Kosovaren, Tsjetsjenen, Albanen, Koerden, ze gingen u allen erg ter harte. U stond mee aan de wieg van de Adoptiedorpen Roemenië.

Eenzelfde sociale gedrevenheid blijkt ook uit uw benadering van de Vlaamse problemen : uw belangstelling is ruim, geïnspireerd door de maatschappelijke problemen, gevoed door de man in de straat en gesterkt door het doorzettingsvermogen dat u zo typeert. Nooit verliest u voeling met de lokale problemen van uw kieskring. Steeds zijn die mensen uw voorbeeld. Enkele u typerende initiatieven hebben te maken met het opzetten van een humanitair hulpprogramma voor Kosovo en aandacht voor de ontwikkelingssamenwerking, twee

initiatieven waarbij onder andere ook Paul Van Grumbergen zich niet onbetuigd liet. Verder noem ik ook nog een voorstel betreffende de drastische verlaging van de werkloosheid.

Wat u zonder meer siert, is de uiterste consequentie waarin u uw principes doortrekt. De principes waar u voor staat, zijn in uw hele persoon, in uw manier van leven en handelen terug te vinden. U zet zich niet zomaar in voor de gewone man met woorden, u doet dat ook metterdaad. Ik noem maar één voorbeeld. U trok zich het lot van Willy Sollie aan en ging op eigen kosten en uit eigen naam zijn zaak bepleiten bij de Wit-Russische overheid. Er was geen bedrijfssluiting of dreigende afdankactie – denken we maar even terug aan Renault-Vilvoorde -, of u was bereid mee te vechten voor de zaak van de werkende mensen. U was niet te beroerd om zelf een stakingspost te betrekken.

U koppelt uw principes aan daden. Misschien is niet iedereen het altijd eens met die principes, maar de manier waarop u ze concretiseert en de consequentie ervan zijn voor iedereen van ons een voorbeeld. Soms zorgen uw goede en oprechte bedoelingen ook voor ongewenste, maar wel grappige effecten. U bezorgde de banken bijvoorbeeld grote kopzorgen door mensen één frank te laten overschrijven om lid te worden van de Beweging van Mensen van Goede Wil. Ik neem aan dat u met die ene frank een symbolisch bedrag dacht te vragen : een bedrag dat iedereen wel kan opbrengen. Of moet ik echt denken dat het stiekem úw manier was om het kapitalisme te bestrijden ?

Uw studievriend Walter Van Den Broeck verkondigde reeds in 1983 : 'De Jef praat luid. Zijn enthousiasme heeft iets aanstekelijks.' Beste Jef, u praat nog altijd even luid. Soms lijkt het wel alsof de aanwezigheid van microfoons in commissievergaderingen of in deze Koepelzaal totaal aan u voorbijgaat. Maar uw stoere taalgebruik toont op overtuigende wijze uw grote talenten : motiveren en stimuleren van mensen. Meer dan menig ander hebt u op een heel eigen manier invulling gegeven aan uw parlementair mandaat gedurende de afgelopen twintig jaar. Mag ik u uit naam van het Vlaams Parlement het allerbeste wensen voor de toekomst ?

Ik wil met heel veel nadruk zeggen dat wij u dankbaar zijn voor uw jarenlange inzet en dat wij u zo dadelijk, als waardering voor dit twintigjarige parlementaire mandaat, met heel veel genoegen en eerbied het ereteken overhandigen. Oprecht het beste toegewenst ! (*Applaus*)

Voorzitter

Geachte jubilarissen, beste collega's, dames en heren genodigden, ik wens nu graag de medailles aan de gevierden te overhandigen voor hun jarenlange parlementaire inzet.

(Na de lofredes gaat de voorzitter naar de jubilarissen om hun de medailles uit te reiken)

(Dan neemt de voorzitter opnieuw plaats op het voorzittersgestoelte)

Minister-president Van den Brande heeft het woord namens de Vlaamse regering.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, mevrouw en heren jubilarissen, dames en heren, met veel overtuiging sluit ik mij aan bij de lofbetuigingen van de voorzitter. Aan mij is gevraagd om namens de regering enkele woorden van gelukwensen tot de zes verdienstelijke collega's te richten.

Eens te meer blijkt de duidelijke taakverdeling tussen parlement en regering : het serieuze werk gebeurt door de voorzitter van deze assemblee, ik mag wat dieper op de details ingaan. Het is bekend dat de regering het niet altijd gemakkelijk heeft om zich bij deze rolverdeling neer te leggen. Daarom proberen we wat greep te krijgen op zo niet essentiële, dan toch voor iedereen zichtbare aspecten van het parlementair werk.

Zo zou de regering hier weliswaar de loftrumpet kunnen steken van dezelfde jubilarissen, maar in een andere volgorde. Zes jubilarissen kunnen immers op liefst $6 \times 5 \times 4 \times 3 \times 2 = 720$ manieren worden gerangschikt. Het komt er op aan om het juiste rangschikkingscriterium te vinden. Ik geef u ter overweging enkele criteria die duidelijk niet door de parlementsvoorzitter zijn gehanteerd.

Er is de rangschikking volgens lichaamslengte, van groot naar klein. Ik heb zelf al te vaak ervaren dat dit eigenlijk een unfair criterium is. *(Gelach)*

Ten tweede kan het 'ritssysteem' in een 'politiek correcte' geest worden toegepast. Gezien het althans numerieke overwicht van mannelijke jubilarissen, zou men echter al bij de derde schakel van de rits in de problemen komen, en een half gesloten rits staat echt niet netjes.

Ten derde is er het gebruik van de lijstnummers van de partijen van de jubilarissen. Het is echter niet gepast om dit te doen op een ogenblik dat hun

individuele verdiensten eerder dan hun partij-aanhorigheid voor het voetlicht worden geplaatst.

Ten slotte is er een geografische benadering, waarbij we zouden vertrekken in het Limburgse Stevoort, even langs zouden rijden in Mol en Zoersel, op de koffie zouden gaan in Galmaarden, daarna nog even binnenwippen in Evergem, om ten slotte met grandeur te worden ontvangen in Kortrijk. Het idee van een Ronde van Vlaanderen – een van de jubilarissen is immers een fietsfanaat – lijkt op het eerste zicht aantrekkelijk. Maar dan zouden we opnieuw rugnummers moeten uitdelen. Bij nader inzien moest ook deze suggestie worden verworpen : starten in Limburg doet immers onmiddellijk de West-Vlaamse wenkbrauwen fronsen, en vice versa. Is het ook niet zo dat volksvertegenwoordigers worden geacht niet alleen hun kiesdistrict, maar heel de Vlaamse natie te vertegenwoordigen ?

Wanneer alle alternatieve rangschikkingen worden verworpen, kiest de regering ervoor – pragmatisch als ze is – om de rangschikking opgemaakt door het voorzitterschap te volgen. Onze meerderheid is immers nogal krap.

Ik durf mij niet uitspreken over de hogere logica die de voorzitter heeft gebruikt bij de opmaak van deze rangschikking. Ik ben er bijna zeker van dat zijn benadering heel anders was dan de onze. Het is een beetje zoals met de middeleeuwse filosofie en theologie, die met een totaal verschillende benadering toch tot hetzelfde resultaat kwamen.

Dat we beginnen met Marc Olivier, onze eerste ondervoorzitter, spreekt in onze alternatieve benadering voor zich. Hij komt op voor een slagvaardig parlement dat vanuit een stevige positie een dialoog onder gelijken kan voeren met de regering.

Ook Paul Van Grembergen, fractieleider, hebben we vooraan in het lijstje gezet omdat hij dan zeker niet kan denken dat hij in de stoelendans van een als verkiezingsprogramma vermomde TV-show zit. Overigens heeft hij kennelijk altijd wat last met de zetelschikking.

Wivina Demeester moeten we ergens in het midden zetten. Als begrotingsminister is zij immers voortdurend op zoek naar evenwicht en harmonie, dus naar het juiste midden. Overigens gebruikt ze deze begrippen vooral wanneer ze geneigd is geen duim extra beleidsruimte toe te staan.

Georges Cardoen zetten we naast Wivina, zodat hij haar kan tonen hoe het evenwicht en de harmonie

Van den Brande

die zij zoekt, gevonden kan worden in Galmaarden, enig mooi landschap met Georges als steunpilaaar.

Georges Beerden heeft in Stevoort en elders de reputatie van alsmaar te laat te komen. In tegenstelling tot andere vergelijkbare zondaars, heeft hij er bovendien geen spijt van. Hij beschouwt het als een succesvolle methode voor een efficiënt tijdsbeheer. Georges moesten we dus alleen al daarom het laatst zetten, maar dat konden we niet omdat de laatste plaats uiteraard naar Jef Sleenckx moest gaan.

Natuurlijk niet omdat Jef een van de laatste, zo niet de laatste unitaristische Vlaming is. Neen, Jef heeft zich voor en tijdens zijn parlementair mandaat zo geïdentificeerd met de mensen waaraan vaak het laatst wordt gedacht, dat we hem zouden beledigen door hem niet als laatste geluk te wensen.

Beste Marc, voor u is de parlementaire autonomie heilig. Wanneer daaraan geraakt wordt, ontsteekt de minzame, goedmoedige en stille Olivier die wij kennen, in toorn. Behalve als bewaker van ons parlementair bestel, is Marc ook erg betrokken bij het wel en wee van de mensen die hij in dit parlement vertegenwoordigt. Hij is een bewogen tolk van wat hen bezighoudt en toont ons wat de echo-functie van de parlementair precies inhoudt. En wanneer hij zich in een dossier heeft vastgebeten, laat hij het niet meer los voor er een afdoende oplossing uit de bus is gekomen. Ook in dat opzicht is hij honderd percent Texaan.

Maar Marc, hoe bewogen u ook bent, toch zullen de meeste collega's u kennen als een echte stilzitter, roerloos zetelend in het halfrond of op de voorzittersstoel. U bent met andere woorden wat Aristoteles de 'onbewogen beweging' noemde. Uw drang om te bewegen, voert u soms wel erg ver : als waarnemend voorzitter slaagt u er vaak in zelfs de meest rustige en gedisciplineerde zittingen tot een levendige chaos om te toveren. De democratie moet daar dan orde in brengen. De collega's zullen moeten toegeven dat dit parlement bruist van een bijzondere activiteit wanneer Marc, verbaal en niet-verbaal, de voorzittershamer hanteert.

Paul, u bent geen tafelspringer. Achter uw spreekwoordelijke beminnelijkheid gaat een gedreven persoon schuil. Uw levensloop en uw politieke loopbaan geven ten overvloede blijk van een sterk engagement, een diepgeworteld ethisch besef en een grote principiële vastberadenheid.

Op het atheneum in Boom was u een katholiek tussen de geuzen, de chiroleider, maar in katholieke kringen was u een buitenbeentje omdat u vrijerdacht dan destijds behoorlijk was. U bent de verdediger gebleven van een echt pluralistisch Vlaanderen waarin iedereen tot zijn recht kan komen. U bent voor mij dan ook de emanatie van het democratisch nationalisme en de pleitbezorger van het Europa van de Volkeren.

Het is, mijnheer de voorzitter, niet zo gemakkelijk om bij Paul een zwakte te vinden. Wanneer bij zo een man toch een zwakte aan het licht komt, dan is het wanneer hij op een zondag wordt opgezocht op het thuisfront. Ik herinner me dat ik in het kader van de openbedrijvendag met hem een bedrijf bezocht heb. Het was geen 'geuze' wat ze daar schonken, maar onvervalste jenever. Paul heeft mij daar verrast door vakkundig de 'wittekes' achterover te slaan, alsof hij heel zijn leven niets anders gedaan had. Zou het kunnen dat hij van dit soort stimulerende middelen gebruik maakt wanneer hij als een echte orator het spreekgestoelte bestijgt en in bevelogen en poëtische bewoordingen zijn visie toelicht en zijn standpunt verdedigt ?

Lieve Wivina, in 1977 schreef Frans Verleyen naar aanleiding van een interpellatie – ik laat in het midden tegen welke minister – over u : 'Zij plaatste de concrete leezorg tegenover de beheerslogica.' En even verderop heeft hij het over u als een exponent van een 'onderstroom van zowel zakelijkheid als feministische spontaneïteit'. Bij het artikel hoort een mooie foto van een langharige Wivina Demeester met gebreide Indiaanse trui, zoals destijds – en misschien ook nu nog in progressieve kringen – gebruikelijk was. (*Gelach*)

Vandaag, Wivina, worden uw politieke verdiensten onrecht vaak verengd tot de gezondmaking van de Vlaamse overheidsfinanciën. Wie u beter kent, weet dat de concrete leezorg en de vrouwelijke spontaneïteit ook vandaag nog vooraan staan in uw beleidsstijl en beleidsvisie. Waarschijnlijkervaart u zelf de spanning tussen het wenselijke en het mogelijke nog het sterkst, wanneer de minister van Volksgezondheid er niet in slaagt om het begrotingsakkoord van de minister van Financiën en Begroting te verkrijgen. Rond de tafel van de regering bent u de beminnelijkheid zelf, soepel, inschikkelijk en tot heel veel bereid. (*Gelach*)

De vrede is vaak onder ons, maar de 'vreze des vrouwe' is aan ons dus geenszins besteed. Ik weet nog, Wivina, dat groene appels centraal stonden in uw eerste campagne in 1974. 'Bijt erin' was toen uw slogan. Wanneer we vandaag gulzig een hap

Van den Brande

willen nemen uit uw Vlaamse schatkist, dan durft u wel eens te roepen 'Blijf eraf', alsof het om de verboden vrucht uit de Tuin van Eden gaat. (*Gelach*) Gelukkig kunnen we u van repliek dienen met het even bijbelse gezegde : 'Laat de kleintjes tot ons komen'.

Beste Georges, ik herinner mij hoe u een van de meest overtuigde medeondertekenaars was van mijn wetsvoorstel voor de regionalisering van de nationale industriële sectoren. Telkens ik het woord nam, knikte u instemmend. Het kan natuurlijk ook de Bulgaarse methode zijn : wie ja knikt, denkt eigenlijk neen. (*Gelach*)

Uw eerste nationale sector ligt echter elders : de gemeente. U bent voor mij ook de politieke vertaling van de wetenschappelijke vaststelling dat kleine oorzaken vaak grote gevolgen hebben. Dat geldt in de eerste plaats voor de lokale democratie als hefboom voor de ontwikkeling van de democratie in heel Vlaanderen. Als voorzitter van de VVSG, als voorzitter van de commissie voor Binnenlandse aangelegenheden, en als burgemeester par excellence, bent u als geen ander geplaatst om te bevestigen dat de beleidspraktijk in honderden Vlaamse gemeenten goeddeels bepaalt hoe Vlaanderen eruit ziet : hoe mooi of lelijk het is, hoe zuiver of vervuild de rivieren zijn, hoe gezond de bossen erbij liggen, hoe comfortabel de mensen gehuisvest zijn. Die verbondenheid met de mensen is uw grote drijfveer.

We weten dat bijzondere landschapselementen dorpen en streken uniek maken en toegevoegde culturele waarde geven. U hebt zich dan ook ontpopt tot de pleitbezorger van het klein historisch erfgoed. Sommigen, wij niet natuurlijk, hebben er moeite mee dat schandpalen, veldkapellen en fetisjbomen door uw toedoen in ere zullen worden hersteld. Vanuit de Vlaamse regering zijn we, zeker in deze periode, graag bereid om fetisjbomen en veldkapellen op te zoeken. Maar er is een probleem : hoe moeten we uitvoering geven aan een decreet dat schandpalen centraal stelt ?

Beste Georges, u bent een deskundig landbouwingenieur, in de oorspronkelijke betekenis van het woord. Vanuit een visie, een concept doet u aan bebouwing, te lande en in Brussel. Hoevelen zijn u niet om raad komen vragen ?

U bent een felle verdediger van het recht op én de plicht om oppositie voeren, ook in de meerderheid.

Soms vinden we dat daar niet moet worden in overdreven. U bent de eerste burger van Stevoort gebleven. U bent een krachtig oppositielid in een wat kleinere gemeente te lande, Hasselt.

U slaat als een wijs man uw avondwandeling niet over. De onafscheidelijke sigaar vormt hier een wat onnatuurlijk beeld. Uw minzaamheid en uw onvergelykelijke glimlach achtervolgt ons. Maar o wee, als de toorn toeslaat, dan is er het heilig vuur. U spreekt niet al te veel maar wanneer het moet, aarzelt u niet om het woord te nemen. Met uw sterk gebeitelde aanwezigheid heb u bovendien de juiste fysiek om standpunten ook non-verbaal kracht bij te zetten.

Ik heb mij laten vertellen dat u iets hebt met varkens. U wilde een thesis maken over de varkens-teelt, maar daarvoor moest u te veel proeven doen en u was te laat gestart, vandaar dat uw eindwerk ging over braadkippen. Is het parlement wel het juiste milieu om uw liefde voor de knorrende viervoeters bot te vieren ? Of was u ook wat laat om een deftige varkenshouderij op te starten, zodat u het dan maar met kakelende kippen moest doen ?

Beste Jef, men kan om velerlei redenen kritiek leveren op de eigen partij of op de mandatarissen van de eigen partij. Vaak is interne oppositie bedoeld om partijgenoten ten val te brengen en hun machtspositie zelf in te nemen. Maar bij u, Jef, is het anders. U bent als het ware het geweten van uw partij en van heel onze democratie. U bent een criticus van goede wil.

Wij verschillen enigszins van mening over de verdere staatshervorming. We moeten u altijd intomen om geen te Vlaamse standpunten in te nemen. Maar we hebben dat graag voor u over, omdat we weten dat via u een matigende invloed kan worden uitgeoefend op lieden als de heer Willockx.

Maar, in alle ernst, uw kritiek op onze visie voor een verdere staatshervorming dwingt ons om onze standpunten te verduidelijken, om uitvoerig te verantwoorden waarom en onder welke voorwaarden een verdere staatshervorming een toegevoegde waarde betekent voor een meer democratische samenleving, met een beter georganiseerde solidariteit, zowel binnen Vlaanderen als tussen Vlaanderen en de rest van de wereld.

Institutionele meningsverschillen hebben ons trouwens nooit belet om samen te werken om de zwaksten in binnen- en buitenland vooruit te helpen : door Jef te ondersteunen, wisten we zeker dat de

Van den Brande

hulp op de juiste plaats terecht kwam en dat er geen misbruik van zou worden gemaakt voor electorale of andere oneigenlijke doeleinden. Jef is de kampioen van het zuiloverschrijdend samenwerken. Hij is de man die socialistische vrouwen aan het werk krijgt voor een ontwikkelingsproject van kloosterzusters. Of omgekeerd, en dat is veel erger, als Jef de kloosterzusters in het wit van de ogen kijkt, is het gevaar reëel dat ze van de weg van het ware geloof afwijken. Wat staat de katholieke kerk nog te wachten, wanneer Jef dit halfrond de rug toekeert en zich volledig gaat wijden aan zijn bekeeringstocht voor internationale solidariteit ?

Laat mij eindigen zoals ik begonnen ben, met een vleugje getallensymboliek. 'One is a wanderer, two is a company, three is a crowd.' Hoe moeten we dan deze zes jubilarissen noemen ? Toch geen twee menigtes ? En waarschijnlijk ook geen drie gezelschappen. En zeker geen zes zwervers !

De Vlaamse regering dankt u allen met overtuiging en in vriendschap. U hebt elk op uw eigen manier gedaan wat moest worden gedaan : het volk uitstekend vertegenwoordigen. Wij zijn u bijzonder erkentelijk. (*Applaus*)

DANKWOORD

De voorzitter : De heer Olivier heeft het woord.

De heer Marc Olivier (*Op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister-president, mevrouwen en heren ministers, collega's en gewezen collega's, beste familieleden en genodigden van de jubilarissen, dames, mijne heren, als gehuldigde en als lid van het Bureau met het grootst aantal dienstjaren valt mij de eer te beurt hier het woord te voeren en u te danken voor uw aanwezigheid, voor uw gemeente gelukwensen en woorden van waardering.

Simon Carmiggelt zei ooit : 'Niets is moeilijker dan harmonisch te reageren op lof'. U hebt inderdaad veel lovende woorden gesproken die ons, laat het ons eerlijk toegeven, niet onberoerd laten. Eigenlijk zijn ze wat overtrokken, te weinig objectief. Onze kwaliteiten, die we ongetwijfeld hebben of hadden, werden te veel in de verf gezet terwijl onze

gebreken, die we nog in grotere mate hebben, te weinig werden belicht.

Elk van de jubilarissen heeft met veel aandacht geluisterd naar zijn verhaal, dat soms ietwat vreemd overkwam omdat we veel zaken niet meer beseften of er geen weet meer van hadden. Maar goed ! Zou Rispens dan toch gelijk gehad hebben toen hij schreef 'dat men alleen kritiek accepteert wanneer ze verpakt is in een lofspraak' ?

Na 20 en 25 jaar parlementair mandaat, nu ons verleden steeds groter en onze toekomst steeds kleiner wordt, hebben we redenen te over om dank te zeggen voor al die kansen die we gekregen hebben via dit parlement, dank te zeggen aan de kiezers die zo vriendelijk waren om ons steeds weer naar het parlement te sturen om onze verantwoordelijkheid op te nemen. Elk van de jubilarissen heeft vanuit zijn sociale bewogenheid zijn opdracht als parlamentslid, als fractieleider, als minister plichtsvol, zij het soms met wisselend succes, volbracht.

Als politici hebben we momenten gekend van grote tevredenheid maar ook dagen van onbegrip, ontgoocheling en machteloosheid. Aan politiek doen betekent soms geplaagd zijn door een soort besmettelijke ziekte, afgunst opwekken, nieuwe vrienden krijgen die tot de categorie van de vleiers kunnen gerekend worden, maar betekent soms ook zijn echte vrienden verliezen.

Elk van de gevierden heeft op de hem of haar eigen manier gepoogd een beetje meer tot de democratie bij te dragen. Voor vier van ons betekent de viering een afscheid van de actieve politiek. Twee van ons bekijken het evenwel anders en zetten door. Met zijn vieren zullen we weer tijd krijgen voor zaken die we zoveel hebben moeten missen : ons gezin, onze vriendenkring, onze hobby. Nu zullen we vooral zelf onze agenda kunnen bepalen en doen wat we altijd zo graag hadden willen doen en waarvoor we de tijd niet vonden. Elk zal op zijn eigen manier moeten vermijden in het gekende 'gat' te vallen.

Mijnheer de voorzitter, u zult het mij niet kwalijk nemen dat ik bij een gelegenheid als deze even terugblik op wat voorbij is en misschien enkele suggesties zou durven omschrijven voor de toekomst. Henriëtte Roland Holst zei het zo mooi : 'Morgen werd gisteren geschreven'.

We hebben boeiende en soms moeilijke tijden meegemaakt. Drie van ons begonnen hun loopbaan in de volle crisis van de jaren zeventig. Zij maakten het financiële debacle mee, de explosie van de hoge rentelasten, de toename van de over-

Olivier

heidsschuld en van de werkloosheid, de hieropvolgende budgettaire saneringen en het herstelbeleid, de rakettenkwesie, massale betogingen, aanslagen, communautaire spanningen, de moeilijke overgang van de industriële naar de kennismaatschappij, rampzalige verkiezingsuitslagen, de witte woede, de milieuverloedering, grond-, water- en luchtverontreiniging en in de laatste jaren de teloorgang van waarden, het toenemende onveiligheidsgevoel, het immobilisme en de immobiliteit, overregulering, enzovoorts. Voor het merendeel van ons was het de periode van de dubbele pet, het belastend dubbel mandaat.

Maar door de woelige periode heen heeft niets ons belet om Vlaanderen uit te bouwen. De jubilarissen hebben mee de dubbele staatshervorming inhoud gegeven. Alles wat dicht bij de mens, zijn persoon en zijn omgeving, staat, is onze bevoegdheid geworden. De 'persoonsgebonden' en 'grondgebonden' materies hebben aan welvaart en aan welzijn zin en inhoud gegeven en de kwaliteit van het leven verhoogd. Mogen we daarom niet met zijn allen fier zijn? Is het zo dicht betrokken zijn bij de problemen van de mensen niet iets wat onze federale collega's ons benijden?

Maar ook onze werkinstrumenten zijn grondig geëvolueerd. Wie kan zich nog onze beginperiode herinneren? Het was de tijd van de doe-het-zelvers: zelf brieven schrijven, beginnen en herbeginnen, rondlopen om problemen op te lossen, afstompende nachtvergaderingen, geen secretariaat, geen bureeltafel, de tijd van de inktpotten en de pen. Er was geen enkele vorm van ondersteuning, maar ook geen statuut.

Niettegenstaande dit alles was er vriendschap, was er humor – vooral tijdens de nachtzittingen -, waren er de dagelijkse contacten met de collega's in de koffiekamer, was er dienstvaardigheid, vriendelijkheid, werd er geluisterd en nog zoveel zaken meer.

Nu werken we in een modern gebouw met veel glas en een goede accommodatie. Elk van ons heeft een behoorlijk statuut. Ieder heeft zijn eigen bureau, een eigen secretaris of secretaresse. Elke fractie beschikt over mensen en middelen om de grote uitdagingen aan te kunnen, om zich wat beter te verdedigen tegenover de uitvoerende macht en de steeds ingewikkeldere administratie. We hebben nu de kans om efficiënter te werken en op een efficiëntere wijze aan politiek te doen.

Bestaat het gevaar evenwel niet dat al deze middelen, die zo overvloedig ter beschikking staan, ons van elkaar vervreemden? Krijgen we niet teveel 'Einzegängers', die alleen zichzelf zien? Met de toename van de logistieke ondersteuning is het egoïsme, het elk voor zich, toegenomen. Waar we vroeger in het parlement toekwamen, en pas na zes maanden met veel aarzeling het woord namen, springt men nu bij de eerste gelegenheid op de tribune. Men spreekt dan ook dikwijls voor zichzelf en voor de tribune. Men zoekt sensatie, men tracht uit de band te springen, men spuit kritiek, en men verandert van gedaante als radio, tv en pers aanwezig zijn. Zouden we niet beter de raad volgen van Ludwig Wittgenstein, die zei: 'Wat kan gezegd worden, kan duidelijk gezegd worden. Waarover men niet kan spreken, daarover moet men zwijgen!'

Wat hebben we gemaakt van de nieuwe politieke cultuur? Zeggen dat het 'oude wijn in nieuwe zakken' is, is al te eenvoudig. We hebben een eerlijke poging gedaan. We zijn geëindigd met een afkooksel van wat zo goed bedoeld was. Partijen hebben gebruik en soms misbruik gemaakt van de situatie om zich fors op te stellen in de hoop dat bepaalde zaken toch niet ingang zouden vinden. Zijn politiek masochisme, partijbelangen en eigenbelang niet de oorzaak van ons matig resultaat?

Hebben we ons niet te veel bezondigd aan overreglementering, en te veel en te vlug ons eigen reglement aangepast? Met welke zorg of slordigheid stellen we voorstellen op, stellen we vragen, schrijven we onze verslagen nog zelf? Wat doen we of doen we niet met resoluties en moties, en laten we niet te veel over aan de administratie? Delegeren we niet te veel en zijn we niet te veel de 'delegués' van groeperingen en drukkingsgroepen van buiten het parlement?

Zijn we ten slotte niet te veel de mens uit het oog verloren? Hebben we nog een woord in de politiek? Zijn we nog de dragers van begrippen als sociale rechtvaardigheid, solidariteit, persoonlijke integriteit, waardigheid en gelijkwaardigheid, verdraagzaamheid? We kunnen ons terecht heel wat vragen stellen. Het is wat ons betreft een vorm van schuldbekentenis.

De moderne mens vraagt, schreeuwt, verwacht terecht van zijn politici meer authenticiteit in hun wezen en streven, meer authenticiteit en minder show, meer authenticiteit en minder hypocrisie, meer authenticiteit in hun optreden. 'Politiek blijft de kunst gebruik te maken van mensen', zei Henry de Montherlant zijn Carnets.

Olivier

Mijnheer de Voorzitter, collega's, genodigden, er is nog toekomst voor mandatarissen, voor politici die contacten hebben met de bevolking en die ook kunnen luisteren ; die geloven of opnieuw geloven in de krachten van het positief denken ; die hun mandaat als eerste opdracht, ik durf zeggen, als hun enige opdracht beschouwen ; die altijd bereikbaar zijn voor mensen die het moeilijk hebben en afstand kunnen nemen van hen, die alleen hun eigen belang of groepsbelang zien ; die een open blik hebben op de andere parlementaire instellingen en hun ogen richten op het Europa en de wereld van morgen.

Ik wil dan ook besluiten met een dankwoord voor alle medewerkers van het Vlaams Parlement, die ons met hun inzet en bekwaamheid bij het uitoefenen van onze opdracht hebben bijgestaan : de bode-kamerbewaarders, de ambtenaren, de commissiesecretarissen en de leidende ambtenaren, van laag tot hoog.

We danken u vooral voor de sympathie en de collegialiteit. We kunnen alleen hopen dat velen onder u hetzelfde geluk van 20 of 25 jaar parlementair politiek mandaat mogen meemaken. Antoon Vloermans zei ooit : 'In de politiek bestrijdt men zijn tegenstanders en bedriegt men zijn vrienden.' Ik hoop dat dit totaal voorbijgestreefd is en voor-

goed tot de oude politieke cultuur behoort. Ik hoop dat we allemaal de nodige humor kunnen opbrengen om ons werk op een goede manier voort te zetten. (*Applaus*)

De voorzitter : Geachte collega's, dames en heren ministers, graag nodig ik u nu, samen met de jubilarissen en de genodigden, uit in de Schelp waar het Vlaams Parlement u een receptie aanbiedt.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Hiermee zijn we aan het einde gekomen van deze buitengewone plenaire vergadering.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 17.18 uur.*
